

PATVIRTINTA

Sangrūdodos pagrindinės mokyklos direktoriaus

2024 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. 01-7


MOKSLEIVIŲ IŠVYKŲ, TURISTINIŲ ŽYGIŲ IR EKSKURSIJŲ ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 13



I SKYRIUS BENDROJI DALIS


1. Sangrūdodos pagrindinės mokyklos moksleivių išvykų, turistinių žygių ir ekskursijų organizavimo ir vykdymo saugos ir sveikatos instrukcija yra dokumentas, nusakantis veiklos ir elgesio reikalavimus išvykos, turistinio žygio ar ekskursijų metu. Moksleivių išvykas, turistinius žygius ir ekskursijas organizuoti ir vykdyti gali asmuo, turintis vadovavimo patirties, atitinkamą pasirengimą ir kvalifikaciją, pasitikrinęs sveikatą ir instruktuoatas (iforminus instruktavimų registravimo žurnaluose).

II SKYRIUS PAVOJAI AR RIZIKA, KURIE EGZISTUOJA AR GALI PASIREIKŠTI MOKSLEIVIŲ IŠVYKŲ, TURISTINIŲ ŽYGIŲ IR EKSKURSIJŲ ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO METU IR SU KURIAIS GALI SUSIDURTI DARBUOTOJAS

2. Pavojingi, kenksmingi ir kiti rizikos veiksniai, esantys ar galintys pasireikšti moksleivių išvykų, turistinių žygių ir ekskursijų organizavimo ir vykdymo metu, galimas poveikis darbuotojų saugai ir sveikatai, prevencinės priemonės:

Rizikos veiksnys	Poveikis saugai ir sveikatai	Prevencinės priemonės
Elektros srovės poveikis, esant netvarkingai instaliacijai ar netinkamai naudojant elektrinius prietaisus, įrenginius ir įrankius. 	Įvairaus sunkumo traumų (net mirtinų), sveikatos sutrikdymų rizika.	Laikytis elektroaugos reikalavimų. Nenaudoti netvarkingų elektrinių įrankių, įrengimų, kitų darbo priemonių. Nesiliesti prie neizoliuotų elektros įrangos dalių, kuriomis teka elektros srovė.
Darbas lauko sąlygomis – nepalankios meteorologinės sąlygos.	Įvairaus sunkumo ūmių sveikatos sutrikdymų ar profesinių ligų rizika.	Įvertinus meteorologines sąlygas, naudoti tinkamą aprangą. Apsisaugojimui nuo

		šio veiksnio būtina taikyti specialias pertraukas.
<p>Slidžios, nelygios grindų ar grindinio dangos.</p> 	Paslydimas, pargriuvimas. Galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai.	Atsargus, saugus ėjimas. Įspėjamųjų ženklų atpažinimas.
Fizinė perkrova (vienkartinis kėlimas, priklausomai nuo krovinio kėlimo aukščio ir rankų padėties keliant krovinį, moterims nuo 3 iki 16 kg, vyrams nuo 5 iki 25 kg).	Galimos įvairaus sunkumo traumos pečių, alkūnės, riešo bei plaštakos srityse, nugaros raumenų patempimai, stuburo pažeidimai. Neigiama įtaka širdies-kraujagyslių sistemos veiklai bei kiti galimi kūno pažeidimai.	Nekelti daiktų, kurių masė nežinoma. Pasirinkti tinkamą kėlimo ir nešimo būdą. Vengti staigių kūno pasisukimų, nekelti sunkių daiktų aukščiau pečių, pasirūpinti, kad ėjimo kelias būtų laisvas. Nekelti vienam daiktų (detalių, ruošinių, įrenginių), viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Daiktus, viršijančius leidžiamą kėlimo svorį, kelti dviese, jeigu nėra galimybių tai atlikti dviese, būtina naudotis kėlimo įrenginiais.
Stresas dėl netinkamo darbo organizavimo, kvalifikacijos stokos.	Stresas ir įtampa padidina jautrumą ir įtakoja klaidų atsiradimą. Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos.	Sukurti tiesioginę ir aiškia informacijos sistemą, kuri padėtų išvengti klaidų. Darbams atlikti parinkti tinkamus darbuotojus, kurie atitinka keliamus kvalifikacinius reikalavimus.
Dėmesio įtampa.	Galimos įvairaus sunkumo traumos.	Daryti pertraukas, pavaikščioti, padaryti akių mankštą, jei yra galimybė pakeisti darbą, kuris reikalauja mažesnės įtampos.
Infekcinių susirgimų tikimybė dėl higienos reikalavimų nepaisymo.	Galimi apsinuodijimai, infekcijos, ir virškinimo trakto negalavimai. Ūmūs susirgimai ar net mirtis.	Valgyti, praustis, persirengti tik tam skirtose ir pritaikytose vietose. Laikytis rankų higienos reikalavimų.
Galimas žmonių, naminių gyvulių ar laukinių žvėrių pasirodymas važiuojamoje kelio dalyje.	Galimi įvairaus sunkumo (net mirtini) galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos.	Laikytis nustatytos transporto priemonių ir pėsčiųjų judėjimo tvarkos.
Galimos vairavimo klaidos, saugaus greičio netinkamas pasirinkimas.	Galimi įvairaus sunkumo (net mirtini) galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos.	Laikytis nustatytos transporto priemonių ir pėsčiųjų judėjimo tvarkos.

Stresas ir nuovargis, mieguista vairuojančio būklė dėl supimo važiuojant. Nervinė įtampa dėl atsakomybės už transporto priemonę, vežamus keleivius.	Galimos įvairaus sunkumo traumos.	Pajutus mieguistumą, nedelsiant sustoti, pavaikščioti, jei yra galimybė, nusiprausti šaltu vandeniu.
Galimas susižeidimas žaidžiant, išskylaujant.	Įvairaus sunkumo sužalojimų, traumų (net mirtinų), sveikatos sutrikdymų rizika.	Pasirinkti saugius veiklos būdus. Atidžiai rinktis žaidimus, kitas veiklas.
Stresas, fizinis ir psichologinis pervargimas.	Galimi fiziniai ir psichikos sveikatos negalavimai (širdies, kraujagyslių sistemos, virškinimo sistemos ir kt. ligos, lėtinis nuovargis, nemiga ir kt.).	Pakankamai ilsėtis. Sveikai maitintis. Reguliariai mankštintis. Ieškoti sveikų streso įveikos būdų. Stiprinti savo fizinę ir psichikos sveikatą. Esant poreikiui, dėl su darbu susijusių stresinių situacijų, kreiptis į įstaigos administraciją pagalbos.
Gaisro pavojus. 	Galimas nudegimo ar net žuvimo pavojus.	Laikykite gesintuvus lengvai prieinamoje vietoje.

3. Darbdavys, įvertinęs kenksmingus ir pavojingus rizikos veiksnius, nemokamai aprūpina grupės vadovą asmeninėmis apsaugos priemonėmis; signaliniais žibintais, neperšlampamu lietpalčiu ir kt. Esant reikalui, darbdavys turi teisę nemokamai išduoti daugiau asmeninių apsaugos priemonių.

4. Kiekviena asmeninė apsaugos priemonė turi:

4.1. apsaugoti nuo galimų kenksmingų, pavojingų veiksnių, nesukeldama didesnės rizikos darbuotojo sveikatai ir saugai;

4.2. atitikti ergonominius reikalavimus ir darbuotojo esamą sveikatos būklę;

4.3. tikti (būti atitinkamai priderinta) darbuotojui.

III SKYRIUS VEIKSMAI PRIEŠ IŠVYKĄ, TURISTINĮ ŽYGI AR EKSKURSIJĄ

5. Pateikti prašymą dėl išvykos, žygio ar ekskursijos Sangrūdės pagrindinės mokyklos direktoriui.

6. Sutvarkyti išvykos, žygio ar ekskursijos dokumentaciją, sudaryti grupės sąrašus, pasirūpinti transportu, būtinu inventoriu, maistu, pirmosios pagalbos vaistinėle, gelbėjimosi priemonėmis.

7. Informuoti tėvus apie numatomos išvykos ar ekskursijos tikslus, maršrutą, išvykimo ir sugrįžimo laiką ir vietą, moksleivių mitybą ir saugą.

8. Įstaigos vadovo įsakymu paskiriamas išvykos, žygio ar ekskursijos vadovas ar vadovai, lydintys mokytojai, kurie bus įpareigoti užtikrinti moksleivių saugumą.

9. Moksleivius instruktuoti ir pasirašytinai supažindinti su saugos ir sveikatos instrukcija, aplinkosaugos, priešgaisrinės saugos reikalavimais, dėl saugaus elgesio išvykos, žygio ar ekskursijos metu.

10. Informuoti moksleivius apie išvykimo ir sugrįžimo vietą ir laiką.

11. Informuoti moksleivius apie privalomą išvykos ar žygio vadovo nurodymų vykdymą.

12. Išvykos, žygio ar ekskursijos vadovo veiksmai:

12.1. ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas iki išvykos, vykiančios rajone ar už jo ribų, teikia Sangrūdos pagrindinės mokyklos direktoriui tvirtinti vykstančių moksleivių sąrašą su tėvų sutikimais, maršrutą, datą, laiką, naudojamas transporto priemonės, įsitikina, ar yra keleivių draudimas, o jeigu vykdoma edukacinė pamoka, pateikia tvirtinti ir programą;

12.2. ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų iki renginio, vykiančio už Lietuvos Respublikos ribų, teikia Sangrūdos pagrindinės mokyklos direktoriui tvirtinti vykstančių moksleivių sąrašą su tėvų sutikimais, maršrutą, renginio datą, laiką, edukacijų programą, įsitikina, ar yra transporto priemonės bei keleivių draudimas;

12.3. susipažįsta su šia instrukcija, pasirašo saugos instruktavimų registravimo formoje, konsultuojasi su visuomenės sveikatos priežiūros specialistu apie renginyje dalyvausiančių moksleivių sveikatos būklę;

12.4. išvykos dalyviams paskirsto užduotis.

IV SKYRIUS

VEIKSMAI IŠVYKOS, TURISTINIO ŽYGIO AR EKSKURSIJOS METU

13. Išvykos, žygio ar ekskursijos dalyviai griežtai laikosi išvykos, žygio ar ekskursijos vadovo nurodymų ir saugos reikalavimų.

14. Išvykos, žygio ar ekskursijos vadovai stebi, kad moksleiviai neatsiskirtų nuo grupės, laikytųsi instruktavimo metu išdėstytų reikalavimų.

15. Esant reikalui, išvykos, žygio ar ekskursijos vadovai moksleiviams suteikia pirmąją pagalbą.

16. Išvykos vadovas privalo:

16.1. užtikrinti saugų moksleivių nuvykimą į numatytą vietą ir grįžimą atgal, išvykstančius konsultuoti visais išvykos klausimais (maršrutas, saugaus eismo ir elgesio taisyklės ir kt.);

16.2. pasirūpinti, kad išvykos metu būtų pirmosios medicinos pagalbos priemonės;

16.3. prižiūrėti, kad moksleiviai elgtųsi kultūringai, saugotų gamtą, istorijos ir kultūros paminklus, poilsio vietose neniokotų gamtos: nelaužytų medelių, krūmų, neterštų vandens telkinių, nešiukšlintų;

16.4. reikalauti, kad moksleiviai būtų atsargūs su ugnimi, nekurtų laužų nenustatytose vietose;

16.5. laikytis pedagoginės etikos reikalavimų.

17. Išvykos vadovas atsakingas už išvykos dalyvius visos išvykos metu: nuo išvykimo pradžios iki pabaigos.

18. Išvykos individualiu transportu **draudžiamos**.

19. **Draudžiama** palikti vaikus be grupės vadovo ar lydinčio mokytojo priežiūros, savavališkai atlikti darbus, nesusijusius su darbo pobūdžiu.

20. Išvykos dalyvių elgesys grindžiamas savitarpio pagarba ir atsargumu.

21. Dalyviai privalo laikytis visų būtinų atsargumo priemonių, nekelti pavojaus kitų asmenų ar jų turto saugumui ir aplinkai, netrukdyti eismo, negadinti kelio, eismo reguliavimo priemonių.

22. Siekdami išvengti nuostolingų padarinių arba juos sumažinti, išvykos dalyviai privalo imtis visų būtinų priemonių, išskyrus atvejus, kai gali kilti pavojus jų pačių, kitų žmonių gyvybei ar sveikatai.

23. Visi moksleiviai privalo griežtai laikytis išvykos vadovo nurodymų ir saugos reikalavimų.

24. Moksleiviams **draudžiama**:

24.1. savavališkai palikti grupę, atsiskirti nuo jos;

24.2. įlipti (išlipti) į (iš) transporto priemonę jai nesustojus;

24.3. važiuojant iš transporto priemonės pro langus mėtyti šiukšles, įvairius daiktus;

24.4. važiuojant blaškyti vairuotojo dėmesį ir trukdyti jam vairuoti. Moksleiviai privalo laikytis vairuotojo nurodymų ir saugos reikalavimų;

24.5. vartoti alkoholinius gėrimus, narkotikus, toksines medžiagas, lošti azartinius žaidimus, sukelti muštynes, tyčia rizikuoti savo ir kitų sveikata bei gyvybe;

24.6. kelionės metu autobusui sustojus poilsio aikštelėje, išlipti iš jo be vairuotojo leidimo, vaikščioti už poilsio aikštelės ribų.

25. Eidami pėsčiomis moksleiviai privalo:

25.1. eiti šaligatviais arba pėsčiųjų takais dešine puse, o ten, kur jų nėra – kelkraščiu;

25.2. į kitą važiuojamosios dalies pusę pėstieji moksleiviai privalo eiti tik pėsčiųjų (taip pat požeminėmis ir esančiomis virš kelio) perėjomis, o kur jų nėra – sankryžose pagal šaligatvių arba kelkraščių liniją. Pėstieji moksleiviai neturi peržengti perėjos ribų. Kai matomumo zonoje perėjos ar sankryžos nėra, leidžiama eiti per kelią stačiu kampu į abi puses gerai apžvelgiamose vietose, tačiau tik įsitikinus, kad eiti saugu ir nebus trukdoma transporto priemonėms;

25.3. vietose, kur eismas reguliuojamas, pėstieji moksleiviai privalo vadovautis šviesoforais su pėsčiųjų simboliu, o kai jų nėra – transporto šviesoforų signalais. Reguluotojo signalų pėstieji moksleiviai privalo paisyti net ir tuo atveju, jeigu jie prieštarautų šviesoforų signalams;

25.4. įžengti į važiuojamąją dalį pėstiesiems moksleiviams leidžiama tik po to, kai jie įvertina atstumą iki artėjančių transporto priemonių ir jų greitį bei įsitikina, kad tai yra saugu;

25.5. važiuojamojoje dalyje pėstieji moksleiviai neturi be reikalo delsti ar stoviniuoti.

26. Nespėjusieji pereiti važiuojamosios dalies, moksleiviai turi stovėti saugumo salelėje arba ant paženklintos ar įsivaizduojamos linijos, skiriančios priešingų kryptių transporto srautus. Baigti eiti per kelią galima tik įsitikinus, kad eiti saugu.

27. Moksleiviai, vykstantys viešuoju transportu (autobusu, metro, traukiniu), privalo laikytis saugaus eismo taisyklių ir etiketo reikalavimų.

28. Laisvu nuo užsiėmimų, edukacijų metu moksleiviams draudžiama išeiti be mokytojo leidimo.

29. Išėjus be mokytojo (mokytojui leidus), būtina turėti su savimi asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, pasiklydus, kreiptis į artimiausią policijos skyrių.

30. Užsiėmimų, edukacijų metu griežtai laikytis mokytojo ir projekto vadovų (organizatorių) nurodymų, kultūringo elgesio ir etiketo reikalavimų.

V SKYRIUS
VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

31. Susidarius situacijai, gresiančiai moksleivių saugai, keičiamas maršrutas, sustabdoma arba nutraukiama išvyka, žygis ar ekskursija.

32. Moksleiviams, nukentėjusiems nelaimingo atsitikimo metu, išvykos, žygio ar ekskursijos vadovas:

32.1. suteikia pirmąją pagalbą;

32.2. esant reikalui, skubiai kviečia greitąją medicinos pagalbą bendruoju pagalbos telefonu 112;

32.3. apie įvykį žodžiu bei raštu informuoja įstaigos vadovą ir tėvus (globėjus).

VI SKYRIUS
VEIKSMAI PO IŠVYKOS, TURISTINIO ŽYGIO AR EKSKURSIJOS

33. Po išvykų, turistinių žygių ar ekskursijų moksleivius palydėti į galutinę – atvykimo vietą.

34. Įvertinti moksleivių elgesį ir saugos bei sveikatos instrukcijos laikymąsi išvykos, žygio ar ekskursijos metu.

35. Išvykos rezultatus bei tikslus aptarti su moksleiviais.

36. Apie pažeidimus (jeigu jų buvo) informuoti įstaigos vadovą bei tėvus (globėjus).

37. Informuoti tėvus (globėjus), jei moksleiviai patiria nesklandumų ar ūmių sveikatos sutrikimų.

INSTRUKCIJĄ PARENGĖ:

UAB „VERSLO ALJANSAS“ (302327605)